

A/
TSÁSZÁRI ÉS KIRALYI FELSÉG
ENGEDELMÉVEL.

O O O O O O O O

Nro 51.

Költ. Bétsben, Sz. Iván Havának (Júniusnak)
 26 dik napján 1798-dik Esztendőben.

Béts.

Krisztina Fő-Hertzegasszony' jóltévő
 életének meg-hosszabbításában, nem telye-
 sítheté a' közönséges kívánságot minden
 mestersége is a' Bétsi leg-főbb Orvosok-
 nak. Az Udvari Kápolna' közepénn szem-
 léltetnek már ma gyászos pompájú kopor-
 sóbann ezen nagy emlékezetű Főhertzeg-
 asszonynak hideg tetemei, 's el is fognak
 még ma estvére takarítódni Néhai jó édes

G g g

Annyának Fels. Mária Theréziának áldott hamvaihoz, a' T. T. Kaputzínus Atyák' Klastrománál lévő Udvari Kriptába.

Nádor-Ispány Ő Királyi Főhertzezsége, hólnap szándékozik meg tekinteni, az újjonnan fel-állított Theréziána Akadémiát.

Hogy Néhai 2-dik József Tsászára képe, nagy formábann lovonn ülve ki fog formáltatni, és az úgy nevezett József piattzára, a' Ts. K. Könyves ház (Biblióthéka) elibe fog helyheztetődni: már írtuk. Ezen képnek kisebb formája előbb el készülvén, tetfzett azt Fels. Urunknak, a' Laxemburgi kertben; mellyet Néh. 2-dik József Tsászára annyira kedvellett, fel-állítatni.

Ausztriának Haag nevű Városából, következő Levél érkezett hozzánk: „Valamint Tseh és Morva Országokból, minden hadi Seregek, úgy Sziléziából is már mind el költöztek N. Mészáros Huszár Regementjének a' Stabja, Haag Városában vagyon Ausztriában. Ezen Regement, 8-dik Májustól fogva, Obersterjét tisztelet, Mária Therézia Rendje' Keresztes Vitézzének B. Metséry Vitéz Hazánkfiának érdemes személlében.

Isztriának Fővárosában, Capodisztriában, 's ahoz nem messze fekvő Isola Városában, Jún. 10-dik napján nagy tzeremő-

niával tartatott azon napnak emlékezete, úgymint, a' mellyenn a' múlt esztendőben bé ment először a' Ts. K. Nép azokba a' Városokba, 's el foglalta azokat Ő Felsége nevében. A' Katonaság parádeban ki állott; 's mind a' Sz. Mise alatt, mind dél után a' Te Deumkor háromszor lőtt. Lőttek sok mozsarakból is. Nagy ebédek, Muzsikák, Teátrumi játékok, Dalok, Illuminátziók, és sok Ellyen Ő Felsége! 's egyéb öröm-kiáltások jelesítették a' víg inneplést.

Német Birodalmi Tudósítások.

Rastadtból Jún. 13. dikánn: — „Tegnapelőtt vilfsza érkezett ide Szelczből Gróf Kobenczel; tegnap, egygyik Prufszus Követnél Báró Jakobinál ebédlett; 's ma ismét vilfsza-tért Szelczbe, a' hol már örendbéli beszéllgetéseket tartott, a' Fr. Direktórium' Követével François de Neufchateau Ex Direktórral. A' Belgiomi Kiköltöztteknek; és a' Római Udvarnak ügye is tárgyai ezen tanatskozásoknak a' többek között.

Rastadtból Jún. 16. dikánn: — „Hofszas pauza utánn, ma tartotta itt 46 dik Ülését; a' Német-Birodalmi Deputátzió. Tegnap mutatta bé a' Tsászári Ministerek-nél az újj Fr. Követ Jean Debry, a' maga Bizonyosság-levelet.

G g g a

Hananból Jún. 18. dikánn: — „Tegnapelőtt délutann utazott itt kereszül a' Fr. Respublikának Berlinbe rendelt Első rangú Rendkívülvaló Követe Sieyes Polgár, a' ki most mintegygy 50 ezrtendős, a' melléje adatott Követség' Szekretáriusával Otto Polgárral egygyütt.”

Ehrenbreitstein Vára' Kommendánssa *Faber* Oberster meg-iente, a' mint Koblenzből írják, a' Vár körül álló Fr. Generálisnak, hogy ha a' Frantziák el nem távoznak Ehrenbreitsieintől: úgy Ő minden Fr. hajókat ágyúztatni fog a' Rajnán, a' mellyeket el érhet golyóbissaival.

Nagy Britanniai Tudósítások.

A' Hazaárulásért, Maidstonében halálra ítéltetett O Coiglynak exsequáltatása Jún. 3. dikára vólt határozva. Ez az O' Coigly, Irlandiai szarmazasú, és a' Hazájában Katholikus Egyházi Személly vólt: egygy Rabiárssa pedig nékie O' Connor, az Irlandiai Parlamentomban, Tagfővel ült néhanapjann. O' Connornak mentésére, Maidstonéba utaztak vólt Londonból sok nevezetes Tagjai a' Ministériommal ellenkező Ország-gyűlési Felekezetnek, úgymint: Fox; Sheridan; Erskine Urak, Gróf Suffolk, Hertzeg Norfolk, 's egyebek, kik mindnyájann a' leg-nagyobb ditséreteket ruhazták O' Connorra. Ártatlannak

is ítéltetett O' Connor, (Binns, Allen, és Leary nevezetű Rahtárssaival egygütt): de abban a' szempillantásban, melyben szabadon botsáttatott: Politzáj-Tisztviselők léptek bé a' Törvényfzék' ülö-szálájába, 's elő-mutatván Hertzeg Portland Minister' parantsolatjat, annak erejénél fogva, újra fogolynak hirdették ki O' Connort. Ez, a' Birákhöz szaladván, láрма lett a' Száláhn. A' Politzáj-Tisztek, tartván az ellentállástól, kardot rántottak. Végre ugyan csak el fogattatott O' Connor, 's Londonba szállítódott, kinek el fogattatásáról tudósítván a' Nagy Kantzellárius az Ország-gyűlés' Első Tabláját, jelentette, hogy új vád van O' Connor ellen a' Hazárúlásra nézve.

Londonból Jún. 2-dikánn: „A' mi ten-geri erőnk most öfzfzeséggel 610 hadi hajókból áll; úgymint: 137 línei hajókból, melyek között a' leg kisebb 64 ágyús; a' legnagyobb pedig 110 ágyús; 23, ötven ágyús hajókból; 174 Fregátokból; és 276 kisebb fegyveres hajókból. Ezekhez járultak még, mintegy kétfázig való 'Strázsa-hajók, melyek el nem távoztak a' partoktól. — Tegnapelőtt ismét 15 línei hajókkal indúlt el por-jainktól Bridport Admirális, a' Breszti Fr. Kikötőhely' eleibe.“

Portugalliai Tudósítások.

Braziliába és Napkeleti-Indiába hat-

vannégy Kalmár-hajók indultak el Máj. 5-dikén Lisbóna alól; két Fregátoknak és 3 líneai hajóknak védelme alatt. Egy ezen líneai hajók között, neveztetik a' Királyi Hertzegről, és százötz ágyús; másik a' Portugalliai Királynéról, és ez 74 ágyús; a' 3 dik is 74 ágyús, melynek neve *Medúza*. Ugy volt a' híre, hogy ha vízfőz térnek a' kísérésből ezen hadi-hajók: egyesítik magokat az Angliai Hajóssereggel.

Mind a' tengeri mind a' földi Sereghez erőssenn rekrutáztat a' Portugalliai Udvar.

Spanyol-Országi Tudósítások.

A' Karthagenai Kikötőhely előtt, néhány Spanyol Fregátokat megtámadtak az Anglusok, és kemény viaskodás után el is vettek volna már egy Spanyol Fregátot, hanem ha a' szélnek hirtelen lett megváltozása, alkalmatosságot szolgáltatott volna annak az elillantásra.

A' Spanyol Hajóslegények között sokan dezertáltak (megszöktek) azért: mivel nem kaptak meg rendessenn a' zsoldjokat. Az illy Szökevényekhez egy Hirdetményt intézett Massaredo Admirális, amelyben nem csak kegyelmet ígér nekik, hanem hogy a' hátra lévő zsoldjuk is kifizetődni, és új formaruhát kapnak.

Párisi Tudósítások.

Ama' nevezetes Tallien Polgárt, elküldötte a' Direktórium Jún. 5-dik éjtszakaiján — a' mint hallatott — Tulonba, hogy az ottani új hadi-készületeket siettesse. Nyóltz vagy tíz hadi hajóknak, mentől elébb való fel készítésébenn dolgoztak t, i. ottan, és még 3 Velentzei féle hajókat is vártak az Ánkonai Kikötőhelyből, a' hol t. i. meg-igazgattattak azok.

A' Havrei Kikötőhely' Kommendánsa Labreteche Polgár ki-tevődött a' hívatáljából azért: hogy mihelyt látta el távozni Havre elől az Ánglusokat, meg nem fontolvánn, hogy az tsak tsalogatás lehet: azonnal ki küldötte azon két Korvetteket (nem Fregátokat) mellyek űzőbe vétetvénn az Ánglusok által, oly helyre futottak, a' hol fenn-akadtak, és az egygyik, el is égettetett az Ánglusok által. A' másik felé is sűrűen kezdettek vala már repdesni az Ánglusoknak tüzes golyóbissaik: de a' két Fr. Hajós-Kapitányok, kik a' két meg-feneklett Korvettek Kormányozói valának, egy Battériát állítottak fel hirtelenséggel, melyről, rá rakatván a' Korvetjeiken vólt ágyúkat, úgy tüzeltek, 's az ő tüzelésüket a' Divesi Erősségbéli Frantziák is úgy fzerentsésítették, hogy az Ánglusok kéntelenítették félbe szakasztani, a' másik Fr.

Korvett ellen erányzott gyűjtő - szándék-jokat; hanem a' Havrei Kikötőhelyet még szorossabbann körül fogták, mint annak-előtte.

Körül fogták nagy erővel a' Cherbourgi Kikötőhelyet is, hogy az ő Marcou vagy Jernsey Szigetjeik ellen, ki ne ronthasson onnét az a' Fr. Hajósseregetske, mely a' Havrei Kikötőhelyből Muskein Polgár' vezérlése alatt indult vala ki Marcou Szigete ellen: de veszteséggel vonta vissza magát, elébb ugyan az Orne folyó - vizére; aztán a' la Hoguei parthoz, végre a' Cherbourgi Kikötőhelybe.

Új adót nem örömet szeretnének vetni a' Fr. Elöljárók a' Népre: de alig ha kénytelenek nem lesznek vele, a' mint mutatják a' környülállások. Már több rendbéli tanátskozások tartattak, a' jövedelemnek, a' költséggel egyarányúságba való tehetése eránt: de még semmi se' végződött. A' Fr. Respublika' mind ez ideig való állapotjának meg-gondolásában, néminémű enyhítő eszközt látott egy Villers nevű Törvényhozó - gyűlési Tag, az új adó által okoztathatandó kedvetlenség ellen: azért szólott így: „Gondolóra kell—úgymond—vennünk, hogy még négy száz ezer emberünk vagyon fegyverben, a' melynek számát nem lehet addig kevesebbíteni, míg

Rastadtban foly az alku. Tsak az Ármádia (földi Sereg) zsóldja, minden Decadeban (tíz napban) rá megy három millió líverre: 's hát még mennyi más költség nem kívántatik, egy 400 ezer főből álló Ármádiának hadi lábonn való tartására? Temérdek pénzünket nyeli el most a' tengeri had is, melly, sokkal költségessebb a' földi hadnál. *(Kiváltképpen azért: mert nem lehet a' tengerre requizitziót úgy kérni, mint az Olasz, a' Belgiomi, a' Német, 's a' Helvétziai földekre.)*

Sok mesterkedései után a' Directoriális Felekezetnek, a' Törvényhozó Gyűlésbe tsupán olyanok vevődtek ugyan bé az újonnan választatott Tagok között, a' kikről nagy reménység vólt, hogy egy értelembenn fognak lenni a' Direktóriummal. De a' mint látszik, nem érhetette egészszentzélját a' Direktórium: mert az Ifjabb Tanátsban már nyilván ki-mutatták magokat sokann az új Tagok között, hogy ők a' Konstitúció' fundamentomos igazságaitól (principiumaitól) el nem akarnak távozni. Ezeket tsúfságúl, Principizálóknak nevezi a' más Felekezet; mellyet ellenben Amazok Directoriálisnak tsúfolnak, azért: mivelhogy Ez, fő törvénynek esmérí a' Direktórium akaratját.

Sieyesről azt írták Pári'sból Jún. 11-dikénn, hogy már akkor el indúlt onnét Berlin felé.

(Rastadtba, Jún. 14-dikénn délutáni 3 órakor érkezett, 's ott mulatott estvéli hét óráig, a' Fr. Követek' Debry és Bonnier társaságában: de hét órakor tovább folytatta útját Berlin felé.)

Bizonyosnak tartatott Jún. 12-dikénn Párisbann, hogy Ánglus Admirális Lord *S. Vincent*, Kádix elől 16 línei hajókkal a' Tuloni Hajóssereg' felkeresésére indult a' földközi tengerre: 18 línei hajóit pedig Kádix előtt hagyta.

A' Suánok (Királyi igazgatást kívánó Lakosok) újra kezdtek háborogni, 's gyakran gyűléseket tartani, a' Közönségétársaságnak napnyúgati Ösztályaiban.

A' Tuloni Hajó-műhelyben, egy ollyatén újjonnan talált formájú ágyúzó tsónak' készítéséhez fogtak, a' mely 8 vitorlás szakaszokból áll. Mindenik szakaszt el lehet egy szekéren szállítani a' szárazonn, 's az egész hajót, kevés idő alatt ötszöze lehet rakni.

Normandiának Caen nevű Városából, következő értelmű panaszos írás érkezett Június' közepe' tájjánn Pári'sba: „ Kívülről az Ánglusok nyúghatatlankodtatnak, belől pedig számos Haramia-bandák vesztegetnek bennünket, úgymint a' kik nem csak a' posta-szekerek' útjokat állják már el, hogy le-rabolhassák azokról a' Pári'sba rendeltt pénzt a' Respublikának; ha-

nem té-rontanak erőszakossan a' Tanáts-
házakba is, és öfzfze tépnek ott minden
republikánus számadásokat 's más egyéb
közönséges írásokat.

Olasz - Országi Tudósítások.

Mediolánumból Jún. 2-dikán: —
A' különb-ülönbféle terhes adozások' szá-
ma újjal szaporodott. Minden hintó, ko-
tsi, szekér, 's talyiga keréktől t. i. mint-
egy két forintnyi adót kell fizetni.

Bonóniából Jún. 2-dikán: — „Ezen
Városnak Frantzia Kommendánsza azt hir-
dette ki, hogy senki se' merjen a' Tisztek
's egyéb Katonák között, akármely fegyver-
rel, a' Polgárok között pedig bottal vagy
páltzával a' Teátromba menni. Mindenek
felett meg-tiltotta a' sok görtsökkel rakott
vastag botokat, mivel az ilyenekkel egy-
ütésre is agyon lehet tsapni az embert. Még
a' falukon se' szabad efféle botokkal járni.

Genuából Jún. 7-dikén: — „A' Tör-
vényhozó Gyűlés' Iffjabbik Tanácsában el-
végeztetett, hogy az eddig szokásban volt
halálos büntetések, úgymint: akasztás,
fővétel, 's a' t. helyett, a' ki-szententziáz-
tatott embert föbe löjje. Ez a' büntetés
fenn fog addig állani nem tsak Genuában,
hanem az egészsz Ligúriai Respublikában,
mig az új Kriminális Törvények közönsé-
gesekké fognak tételődni.“

„A' mely Jóságokat, Telekeket, és Tőkepénzeket, a' Sz. Inquizitzió bírt: a' Nemzet' vagyonaivá lettek.“

„Tsak nem hiteles dolognak tartatik itten, hogy a' Tulon alól ki-indúltt Frantzia Hajóssereg, Egyiptomnak veszi útját, a' hol azt a' bé dült árkot, és Kanálist, melly a' Nilus folyó-vize, és a' veres tenger között készült vólt hajdanabann, helyre akarják állítani a' Fr. ák, hogy annál fogva, a' közép tengerből a' Fr. hajók a' veres tengerbe, onnan pedig Napkeleti-Indiába hamarabb érkezhessenek. Mások úgy vélekednek, hogy Áfrikának északi részeiben a' Tripolisi, Tunisi, Algíri, 's a' t. Fejedelmeket támadnák meg a' Fr. ák. Belle-Ville, Genuában mulató Fr. Konzul azt beszéllette, hogy nem sokára örvendetes hírek fognak érkezni emíltett Hajósseregjek' tetteiről. Innen azt hozták ki sok Genuaiak, hogy bizonyosan rántzba akarják szedni a' Frantziák azokat az Áfrikai rabló-hajókat, mellyek az egész közép-tengerenn, de különösen Genua körül igen sok károkat tesznek a' Ligúriai Respublikának.“

Helvétzia' állapotja.

A' Helvétziai Elöljárók, híjjába tettek panaszt a' Fr. Direktóriumnál, az ő közönséges Kaszszájaiknak Rapinat Fő Fr.

Kommiszfzárus által lett el foglaltatása 's egyéb erőszakoskodásoknak is szeltire való el követése eránt. Ugyan is felelet gyanánt, a' Directoriális Pári'si Újságnak 8-dik Júniusi Darabjábann az áll: hogy mivel a' Frantziák fegyverjek által foglalták el Helvétziát: tehát abban mind addig uralkodhatnak is, míg Szövettséget nem kötnek vele, 's annál fogva fel nem szabadítják Helvétziát mostani állapotjából. — Szép kis vígasztalás!

Batáviai Tudósítások.

A' Batavusok' hadi Hajósseregnek újonnan való fel-készítése, szorgalmatos munkában vagyon ugyan: de nem egy könnyen lehet azt a' veszteséget helyre hozni, melyet okozott Batáviának, a' múltt esztendő Oct. 11-dik napján történt szerentsetlen verekedés,

A' Seelandi partoknál ágyúzó-tsónakokká készítődnék, a' Gaffelaar's nevezet alatt esmeretes Halászbárkák is.

Az Ánglusok naponként kapkodnak el Batáviai halászhajókat, melyek közül a' leg-erősebbeket hadi hajókká változtatják: mivelhogy azok úgy vagynak alkotva, hogy igen közel lehet rajtok menni a' szárazhoz.

A' Nemzeti nevelésre ügyelő Biztosa a' Direktóriumnak meg-írdettette egélfiz

Batáviában, hogy az ő híre nélkül egy Magistrátus se' tehet leg-kisobb Oskolá-mestert is, valamint ki se' tehet hivatal-jából: és hogy a' Teátrumi játészó társasá-gok is mindenekbenn ő tőle függének.

A' Hágai Direktórium, ideig való Batavus Követnek küldötte Párisba Buys Pol-gárt: de Azt el nem fogadta a' Párisi Di-rektórium.

Daendels Generális ellen; ki a' Di-rektórium' akaratja ellen ment Párisba; vádat tett vala fel a' Hágai Közönsé-ges-Fiskális mint Szökevény ellen: de meg-értvénn a' Hágai Direktórium; miné-mű grátziában legyen Daendels Párisban: jónak ítélte félbe szakasztatni, az Az ellen kezdett protzeszszust.

Jún. 10-dikénn vizsgál-érkezett Daen-dels Generális Hágába, 's szabadon jár ki a' szállásáról, melynek elébe, tisztességnek okáért, két Gránátéros 'Strázsát rendelt Joubert Fr. Vezér.

Magyar-Ország.

Debretzenből Jún. 17-dikénn: — „A' izomszédságunkbann lévő Samsoniak tör-nyokat meg-ütötte Máj. 10-dikénn az Isten nyila, melly a' Templomot is meg emész-tette, a' harangokat is felig el olvasztot-ta. Ugyan az nap, egy Csáti ember men-yén tőlünk búza vásárlásból haza, a' Bató-

telek' tállyánn, ennek három lovát is megütötte; a' középső ló, három ölnyire is vetődött ki, a' más kettő közzül, úgy dögölt meg; a' búzás szekérbenn pedig semmi kár nem lett, sem a' lovakat hajtó gyermekben, annyival is inkább nem a' Gazdábann: mert az a' szekér és lovak előtt gyalog ballagott."

„Aldozó-Tsötörtökön, olly meleg volt, hogy Kánikulábann sem reménylhetnénk melegebbet. 22-dik Máj. bann igen nagy északi szél fútt, melly miatt némely helyeken fagyos dér is láttatott más nap reggel, melly a' gyengébb fáknak leveleit is megfonnyasztotta; ugyan az nap, igen nagy eső volt, 's az Érmelleyékén jég is, melly a' szőlőkön meg is tetfzett. Talán annak mérge jött hozzánk, mellyet a' Szőnyi Atyafiak tapasztaltak ugyan akkor Komárom Vármegyében."

„E' folyó Június Hónap' 14-dikénn is oly hideg északi szél keménykedett, mely miatt sok Udvarokonn el dögöltek a' gyenge pujkák és rutzák (kátsák)."

„Az nap nagy rémülésbe esett Városunk, mert egy szegelésben tűz ütötte ki magát, melynek igen veszedelmes következtései lehettek volna, ha a' Szomszédok által leg ottan szerentséssen meg nem fojtódott volna. Az előtt való nap is volt gyúladás: de két háznál nem lett több,

lángok' prédájává. Gondos Magistrátusunk igyekezik ki-nyomozni ezen két gyúladások eredetét."

Béts.

Az egészsz Ts. K. Seregnél minden Tisztek a meg-határozott újj öltözetben lesznek már a' jövő 1798-dik esztendő' eleinn.

Nürnberg (Norimberga), *Rothenburg*, *Vindsheim*, *Weissenburg* és *Schweinfurt* Imperiális Városok meg kérték Tsászár O Felségét, hogy mint Feje a' Német-Birodalomnak, ne hagygya őket ki esni mostani állapotjokból.

Tudósítás.

N. Bihar Vármegyében Diószegenn, birka-gyapjú - kótyavetye fog tartatni Július' 15-dik napján. Mind öfzfze 14 ezer darab az el adni való, még a' maga természeti minéműségében lévő gyapjú: és neveztessen, 9 ezer darab, öreg jú - gyapjú; öt ezer pedig bárány - gyapjú. A' kiknek tetfzeni fog akár egészszén, akár részenként meg - szerezni kész - pénzenn ezen gyapj darabokat: jelenthetik magokat az említett 15-dik napján Júliusnak, Diószegenn az *Uraság'* házánál.